

هم‌بندانم را در صف اعدام می‌بینم

رضا خندان از زندان اوین

قریب به چهار دهه پس از کشتار ۶۷ و هزاران اعدام دیگر، ماشین کشتار جمهوری اسلامی همچنان روشن است؛ اما این بار نه در تاریکخانه‌های دهه شصت بلکه در برابر چشم یک جامعه و جهانی که هر روز خبر اعدام‌های تازه را می‌خوانند. «رضا خندان»، فعال حقوق بشر و همسر «نسرین ستوده»، وکیل برجسته‌ی حقوق بشر، در نامه‌ای تکان‌دهنده از زندان اوین هشدار داده است که «ماشین اعدام قوه قضاییه با شتاب و حدت در حال اجرای احکام اعدام زندانیان است.» او با روایت روزمره از هم‌بندان در صف اعدام، تصویری زنده و رعب‌انگیز از مرگ تدریجی زندانیان ارائه می‌دهد و تاکید می‌کند که ایران امروز رکورددار جهانی اعدام است؛ اعدام‌هایی که بدون شفافیت، بدون دادرسی عادلانه و تنها برای ایجاد رعب و تثبیت استبداد انجام می‌شوند:

متن کامل نامه رضا خندان از زندان اوین

دوستان و هموطنان عزیز به دنبال جنگ ویرانگر اخیر و ضعف سازمان‌های امنیتی در پیش‌بینی و شناسایی عاملان اصلی و جاسوسان

کلیدی فاجعه، ماشین اعدام قوه قضاییه با شتاب و حدت هرچه تمام تر در حال اجرای احکام اعدام زندانیانی است که با عناوین مختلف از سال‌ها پیش در زندان بوده‌اند. هفته‌ای نیست که خبر اعدام این زندانیان منتشر نشود. هم‌بندیانی که حکم اعدام گرفته‌اند می‌گویند که قوه قضاییه ده‌ها نفر را در صف طویل اعدام قرار داده است. احکامی که همه ما برچگونگی شکل‌گیری این پرونده‌ها و انگیزه صدور این احکام واقفیم. اگر سکوت کنیم و اجازه دهیم این همه انسان با هر عنوانی اعدام شوند، تاریخ و نسل‌های آینده و فرزندانمان، ما را سخت قضاوت خواهند کرد.

این روزها صبح تا شب در سالن کوچک بندمان در زندان تهران بزرگ بارها و بارها از کنار هم‌بندیانی که حکم اعدام گرفته‌اند عبور می‌کنم. آن‌ها را در حال قدم زدن، غذا خوردن، سیگار کشیدن، لباس شستن و حمام رفتن می‌بینم. در هر حال، صحنه‌های اعدام‌شان را ناخواسته در ذهنم تجسم می‌کنم که این روزها بیشتر از همیشه و در هر لحظه منتظر احضار و اجرای حکم‌شان هستند. باور کردنی نیست اینکه چگونه می‌توانند انسان‌هایی را دار بزنند. سه سال پس از انقلاب در ایران، کشور فرانسه با سخنرانی تاریخی و تاثیرگذار "رابرت بادینتر" وزیر دادگستری وقت آن کشور در کنگره ملی، رای به لغو مجازات اعدام داد. هم‌زمان، حکومت جدید ایران با شعارهای پر طمطراق، با سرعتی خیره‌کننده حجم اعدام‌ها را شدت بخشید، به گونه‌ای که طی نیم قرن گذشته و پیوستن اکثریت کشورها به لغو مجازات اعدام، ایران رکورددار بالاترین آمار اعدام با فاصله بسیار زیاد در جهان شده است. هم‌اکنون، ایران به تنهایی مسوول یکسوم اعدام‌ها در جهان است. این اعدام‌ها اغلب بدون شفافیت و توأم با ابهام‌های مهم و تعیین‌کننده صادر شده‌اند.

هم‌زمان با نوشتن سطرهای پایانی این یادداشت، اعلام کردند که ما باید به زندان ویران‌شده اوین برگردیم. چند تن از هم‌بندی‌هایمان را هنگام خروج از بند جدا کردند تا آن‌ها را برای اجرای حکم اعدام‌شان به زندان قزلحصار منتقل کنند. یکی از آن‌ها جوانی بود به نام "بابک شهبازی"؛ تصویر او با دست خالی همراه دو مامور لباس‌شخصی در محوطه فضای سبز زندان که منتظر انتقال بود، برای همیشه در ذهنم ثبت شده است. نگاه او به دوردست‌ها و اتوبوس‌های حامل زندانیان به اوین، از تلخ‌ترین صحنه‌هایی بود که در عمرم دیده بودم.

رضا خندان

۲۰ مرداد ۱۴۰۴

زندان اوین